

Kriget och pengarna

August Strindbergs Karl XII är långt ifrån en hjälte. Teater Uno i Göteborg spelar ett dödsdrama som aktualiserar diskussionen om krig och makt.

Text: Lis Hellström Sveningsson | Bild: Anton Ekenberg | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2010](#)

Slutscenen i Teater Unos uppsättning av Karl XII skickar oss från 1700-talet rätt in i vårt eget nu. De lådor som ensemblen flyttat runt som scenografiska byggstenar står uppställda med locken lutade mot ena kortsidan. Varligt hänger skådespelarna en identitetsbricka på varje. Plötsligt ser vi likkistor. Gravar. Parallellen till de nyss hemsända kistorna med svenska soldater som stupat i Afghanistan blir ofrånkomlig.

Kungadramat Karl XII är ett inlägg mot kriget och enväldet. Såväl i August Strindbergs ursprungstext som i Teater Unos uppsättning av den. Pjäsen från 1901 spelas sällan idag, men för den härskarproblematik Teater Uno vill gestalta passar den väl. Strindbergs bild av kungen är en annan än den romantiserande hjältedyrkan som rådde vid den tid pjäsen skrevs – och som vissa grupper än idag försöker upprätthålla. Strindberg skildrar Karl XII:s sista tid. Hos Teater Uno, möter vi en kung som är trött och slut. Han är i händerna på, eller åtminstone starkt ansatt av, hetsande rådgivare. Kriget är en allt överskuggande fond. Trots att landet är halverat, till både yta och befolkning, finns det pengar till fortsatta krig.

Carl Harlén spelar titelrollen med sorgsen tyng. Hans kung balanserar på förvirringens rand, men än har han makt, all makt. Staffan Nattsén, Pelle Bolander och Björn Holmudd delar på alla övriga roller. Folk och överhet. Men kvinnor skymtar bara som en begränsad grupp.

Fem tablåer komprimerade till en och en halv timme, ändå finns merparten av Strindbergs text kvar. Regissören Sergej Merkusjev har tagit fasta på det drömspelsartade i pjäsen. Bearbetningen backas upp med ett suggestivt berättande byggt på ljud och ljus.

Uno fångar effektivt koncentrationen hos den unga publik man vänder sig till. Ingen behöver ha komplex för bristande historiekunskaper, vem som är vem i maktspelet betyder mindre än det system de representerar. Maktens maskineri. Och vad som händer när någon får för mycket makt.

lis[at]sveningson.se

Lis Hellström Sveningson